

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У УЖИЦУ
ГЖ број 562/13
28.10.2013. год.
У Ж И Ц Е
ДМ/ЗР

XIV

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У УЖИЦУ, у већу састављеном од судија: Дрегане Мићуновић, председника већа, Радмила Рајић и Раденка Зечевић, чланова већа, у парници тужиле Момировић Разије из Пожеге, коју заступа пуномоћник Курмазовић Милисаа, адвокат из Ужица, против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Србије, филијала у Ужицу, коју заступа Мићкић Мирка, дипломирани правник, запослена код туженог, ради накнаде штете, вредност спора 158.542,40 динара, решавајући по жалби туженог изјављеној на пресуду Основног суда у Пожеги 9П.бр.1584/2012 од 23.05.2013. године, у нејавној седници већа дана 28. октобра 2013. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Пожеги 9П.бр.1584/2012 од 23.05.2013. године у ставу 3. изреке и жалба туженог у том делу **ОДБИЈА** као неоснована.

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Пожеги 9П.бр.1584/2012 од 23.05.2013. године, у ставу 1. и 4. изреке и предмет у тим деловима **ВРАЋА** првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

Образложење

Побијаном пресудом у ставу 1. изреке, обавезује се тужени Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Србије, Филијала у Ужицу да тужилци Момировић Разији из Пожеге на име накнаде штете због мање исплаћене пензије исплати за период 01.01.2010. – 31.12.2012. године месечна износе и са законском затезном каматом на сваки месечни износ почев од 20-тог у месецу за претходни месец па до коначне исплате, а који су износи ближе наведени у том делу изреке, а све у року од 8 дана од пријема пресуде, под претњом извршења.

У ставу 2. изреке, одбија се тужбени захтев тужилца према Туженом којим је тражила да јој тужени на име накнаде штете због мање исплаћене пензије за период 01.01.2008. – 31.12.2009. године исплати месечне износе ближе наведене у том делу изреке, са законском затезном каматом на сваки месечни износ почев од 20-тог у месецу за претходни месец па до коначне исплате, због застарелости потраживања као неоснован.

У ставу 3. изреке одбија се приговор апсолутне ненадлежности Основног суда у Пожеги за поступање у овој правној ствари, као неоснован.

У ставу 4. изреке обавезује се тужени да тужилци на име трошкова поступка исплати износ од 63.260,00 динара, у року од 8 дана од пријема прелипис пресуде, под претњом извршења.

Против наведене пресуде жалбу је изјавио тужени побијајући је у ставу 1, 3. и 4. изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права уз предлог да се иста у тим деловима укине или преиначи.

Пуномоћник тужиоца доставио је одговор на жалбу у коме је оспорио све жалбене наводе туженог и предложио да се првостепена пресуда потврди.

Испитујући побијану пресуду, наводе жалбе, одговора на жалбу и разматрајући све списе предмета, у смислу члана 386. у вези члана 479. став 1. и 2. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11), Виши суд је нашао:

Жалба туженог делимично је основана.

Побијана пресуда у ставу 3. изреке није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити битном повредом поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју се жалбом туженог неосновано указује.

Наиме, другостепени суд по службеној дужности води рачуна да ли је одлучено о захтеву који не спада у судску надлежност, што би представљало апсолутно битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП. Према члану 1. ЗПП у парничном поступку пружа се судска заштита за решавање спорова, поред осталог из имовинских правних односа, ако посебним законским прописима није прописана друга врста поступка. У конкретном случају тужилац свој тужбени захтев базира на члану 172. ЗОО захтевајући накнаду штете због мање исплаћених, односно неусилађених пензија за период 2008 – 2012. година. Како се ради о имовинско-правном захтеву који се не може остваривати у неком другом прописаном поступку, јасно је да се овде ради о захтеву за који је надлежан да га решава суд опште надлежности.

С тога је правилно првостепени суд поступио када је одбио приговор туженог о апсолутној ненадлежности Основног суда дајући у том делу довољне и јасне разлоге. Жалба туженог погрешно сматра да се сва питања везана за пензије, те њихово усклађивање, морају решавати пред државним органом који има јавна овлашћења у овој области, уз обавезну примену ЗУП.

Са изнетих разлога, а сходно овлашћењу из члана 390. ЗВР, Виши суд је потврдио побијану пресуду у делу изрека под 3. и у том делу жалбу туженог одбио као неосновану.

У преосталом ожалбеном делу пресуде, у изреци под 1, пресуда је захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из плана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, јер су изостали разлози о битним чињеницама тако да пресуда има недостатка због којих се није могла испитати ни у последу примењеног материјалног права.

Наиме, усвајајући незастарели део захтеване накнаде штете због мање исплаћене пензије тужилци за период јануар 2010. – децембар 2012. године, првостепени суд утврђује да је тужилца војни осигураник, хорисник породичне пензије после смрти свог супруга почев од 26.10.2000. године, а на основу решења Фонда за социјално осигурање војних осигураника од 31.01.2001. године. Исти фонд донео је и решења о усклађивању породичне пензије за тужилца почев од 01.08.2004. године и почев од 01.10.2005. године. Овад тужени фонд за пензијско и инвалидско осигурање донео је 25.01.2008. године решење о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада почев од 01.01.2008. године за 11,06%, с тим да се усклађивање врши у односу на усклађену пензију по решењу о усклађивању пензија из октобра 2007. године. Обзиром да корисницима војних пензија није исплаћена усклађена пензија за 11,06%, првостепени суд закључује да је тужени фонд по службеној дужности био у обавези да у истом проценту изврши ванредно усклађивање пензија војних пензионера које се сходно члану 193. став 1. Закона о војсци РС, почев од 01.01.2008. године усклађују по динамици и на начин утврђен Законом о пензијском и инвалидском осигурању. Након спровођења економског вештачења првостепени суд, ценећи трогодишњи рок застарелости накнаде штете у смислу члана 376. ЗОО, усваја тужбени захтев и обавезује тужени фонд на накнаду штете због мање исплаћених износа пензија за период јануар 2010. – децембар 2012. године по основу неправилног и незаконитог рада државног органа.

Међутим, свака закључак првостепеног суда за сада се не може прихватити јер су изостали разлози о чињеницама од битног значаја за исход све парнице, што је резултирало да се донесе пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП. Наиме, суд не даје разлоге због чега сматра да је тужени фонд дужан накнадити тужиоцу штету због мање исплаћене пензије почев од 01.01.2010. године када се зна да су војни пензионери инкорпорисани у систем пензијског и инвалидског осигурања запослених,

почев od 01.01.2012. године. Такођа је суд морао дати образложење због чега сматра да је тужени Фонд ПИО универзални правни следбеник Фонда за СОВО, а све у контексту законских прописа који су регулисали прелазак имовине, запослених, права и обавеза по основу социјалног осигурања војних осигураника.

Наиме, према члану 79. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл.гласник РС“ бр.101/10) – послове обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања, као и послове финансијског пословања који су били у надлежности Фонда за СОВО, на дан 01.01.2012. године преузме Републички фонд пензијског и инвалидског осигурања. Одредбом члана 79. став 3. истог Закона прописано је – даном преузимања послова из става 1. овог члана, Републички фонд ПИО преузме имовину, обавеза и запослене из Фонда СОВО, у делу који се односи на послове пензијског и инвалидског осигурања. Међутим, одредбом члана 79. став 5. истог Закона прописано је – изузетно од става 3. овог члана преузимање се не односи на обавезе доспелих, а неизмирених новчаних потраживања корисника војних пензија, по основу делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада утврђених у члану 193. став 1. Закона о војсци РС, насталих до ступања на снагу овог Закона, за које ће се средства обезбедити у буџету РС, у складу са Законом и посебним актом Владе.

Даље, Уредбом о обиму и начину преузимања имовине, обавеза и запослених од Фонда за СОВО у Републички фонд ПИО, у члану 1. став 2. прописано је да ће изузетно од послова пензијског и инвалидског осигурања из става 1. истог члана, Републички фонд ПИО обављати административно-техничке послове у вези са судским предметима по основу доспелих неизмирених новчаних потраживања војних корисника, насталих по основу делимичног усклађивања пензија, те новчаних накнада и водити посебну евиденцију о средствима неопходним за намирење по основу принудне наплате предметног дуга, која ће му бити благовремено обезбеђена.

Програмом о преузимању послова обезбеђивања и спровођења права из пензијског и инвалидског осигурања Фонда СОВО од стране Републичког фонда ПИО, који је саставни део наведене Уредбе, прописано је да Републички фонд ПИО преузима од Фонда СОВО послове остваривања и коришћења права из пензијског и инвалидског осигурања прописане чланом 79. став 2. Закона о изменама и допунама закона о ПИО из 2010. године (право на пензију, право на додатак за помоћ и негу, право на новчану накнаду за телесно оштећење и право на накнаду погребних трошкова) осим обавеза прописаних чланом 79. став 5. истог Закона. Настале, доспеле, а неизмирене обавезе по војним прописима до ступања на снагу наведеног Закона, не могу се намиривати из средстава Републичког фонда ПИО нити са раздела Министарства одбране. Средства неопходна за намирење ових потраживања, утврђених у члану 193. став 2. Закона о војсци РС, обезбедиће се посебним законом којим се регулише јавни дуг, а у складу

са фискалним правилима утврђеним Законом којим се уређује буџетски систем.

После ступања на снагу Закона о војсци Србије (01.01.2008. године), Фонд СОВО је наставио да обавља послове обезбеђења и спровођења пензијског и инвалидског осигурања као и послове финансијског пословања све до 01.01.2012. године, када је пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника сагласно члану 79. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2010. године прешло у надлежност Фонда ПИО. У периоду од 01.01.2008. године до 01.101.2012. године је у складу са чланом 193. став 1. Закона о војсци Србије, само промењен начин усклађивања војних пензија тако да се усклађивање пензија војних осигураника врши по динамици и на начин утврђен Законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Имајући у виду напред наведено, цитиране као и друге прописе којима се регулише питања пензијског и инвалидског осигурања, првостепени суд ће у поновном поступку оценити да ли из истих произилази обавеза туженог Фонда ПИО да тужиоцу накнади штету због неисплаћеног односно неусклађеног дела пензија, те уколико таква обавеза постоји да ли постоји за цео спорни период или евентуално један његов део (од 01.01.2012. године), те да ли су испуњени услови за ванредно усклађивање војних пензија по решењу Фонда ПИО од 25.01.2008. године у контексту члана 75. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС бр. 80/05) који се примењује од 01.01.2008. године. При томе ће првостепени суд имати у виду и пресуду Управног суда У.бр.9374/13 од 22.07.2013. године која је правноснажна и обавезујућа, а из које произилази да је просвечна пензија корисника војних пензија у 2007. години превазилазила 80% просечне месечне зараде запослених у Републици исплаћене за 2007. годину и да је та просечна пензија корисника војних пензија била на нивоу 95,20% те зараде.

Тек када поступи по овом налогу првостепени суд моћи ће да да довољне и јасне разлоге о свим важним чињеницама од којих зависи исход ове парнице, па ће уз правилну примену материјалних права моћи да донесе одлуку чија законитост неће бити доведена у питање.

Обзиром да је укинута одлука о главној ствари, укинута је и одлука о парничним трошковима садржана у ставу 4. изреке, јер зависи од коначног исхода парнице.

Са изнетих разлога, а сходно овлашћењу из члана 391. став 1. ЗПП, Виши суд је одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде.

Председник већа-судија:
Драгана Шћепановић

IV 562/13

6

Одлука је донета једногласно.

Чланови већа-судије:

Радила Рајић

Раденко Зечевић

Председник већа-судија,
Драгана Ђукић